

3.3.11 Uwarunkowania różnicujące poziom zaspokojenia potrzeb OzN

Rodzaj i stopień niepełnosprawności nie są jedynymi czynnikami różnicującymi sytuację OzN. Niezależnie od rodzaju niepełnosprawności, jako uwarunkowanie niesprzyjające wskazywano przede wszystkim **zamieszkiwanie na obszarach wiejskich**, których złe skomunikowanie transportem publicznym ogranicza możliwości korzystania ze wsparcia dostępnego w większych miejscowościach (np. z ośrodków wsparcia dziennego, usług terapeutycznych). Dodatkowo, pandemia ograniczyła dojazdy personelu wspierającego OzN do ich domów.

Jako czynniki różnicujące poziom zaspokojenia potrzeb życiowych **osób z niepełnosprawnością intelektualną** przedstawiciele podmiotów działających na rzecz tej grupy wskazywali ponadto:

- zamieszkiwanie w domu samotnie lub z rodzicami, którzy ze względu na wiek nie są w stanie zaspokoić na odpowiednim poziomie potrzeb swoich dorosłych dzieci z niepełnosprawnością intelektualną; zarazem część respondentów jako niesprzyjające uwarunkowanie wskazała zamieszkiwanie w DPS – z tego względu wskazane jest m.in. zwiększenie dostępności mieszkań treningowych i chronionych dla osób z umiarkowaną niepełnosprawnością intelektualną – wymaga to zarówno zapewnienia odpowiednich lokali (np. poprzez dostosowanie nieruchomości należącej do zasobów gminy lub powiatu), jak i zapewnienia odpowiednio przygotowanego zespołu wspierającego lokatorów takich mieszkań,
- zamieszkiwanie z rodzicem, który jest jedynym żywicielem rodziny i uzyskuje dochód nieznacznie przekraczający progi warunkujące korzystanie ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej,
- wiek – sytuacja osób, które są w średnim wieku, jest oceniana jako najtrudniejsza, ponieważ w okresie, gdy były dziećmi, wsparcie dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (np. w zakresie korzystania z edukacji) było mniej rozwinięte; a zarazem nie przysługują im jeszcze emerytury.

W wywiadach jakościowych jako grupę w szczególnie trudnej sytuacji wskazano ponadto osoby z niepełnosprawnościami wkrótce po zakończeniu edukacji, gdy tracą możliwości udziału w zajęciach i korzystania ze wsparcia związanego z odbywaniem nauki. W przypadku takich osób ważne jest zapewnienie form pomocy (np. udziału w grupach wsparcia) w zakresie zdobywania nowych i podtrzymywania zdobytych umiejętności oraz kontaktów społecznych. Ważne jest także szybkie zapewnienie odpowiedniego wsparcia w zakresie podjęcia aktywności zawodowej – na przykład poprzez umożliwienie udziału w WTZ.